

ב"ה

פרשת במדבר

אלה תולדות אהרן ומשה
מלמד שכל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו
במדבר ב, א. רש"י

לבחור מלמדים שילמדו "בלשון ברורה ודרך קצרה"

"שנו חכמים בלשון המשנה ברוך שבחר בהם ובמשנתם"

...ההוראה הראשונה מדברי הברייתא היא – "שנו חכמים", היינו, שתפקידם של "חכמים" הוא – לשנות וללמד תורה לתלמידים, שהרי יכולים לחשוב שמכיון ש"תורת אמת" קוראת להם בשם "חכמים", יש להם להתבודד כדי שיוכלו לעסוק בלימוד תורה לעצמם – הנה על זה באה ההוראה ד"מילי דחסידותא": "שנו חכמים", שתפקידם של החכמים – לשנות וללמוד עם התלמידים.

ובלשון אדמו"ר הזקן בהלכות תלמוד תורה^[1]: "מצות עשה של תורה על כל חכם וחכם מישראל ללמד את כל התלמידים אף על פי שאינן יוצאי ירכו, שנאמר^[2] ושננתם לבניך ... אלו תלמידיך כו'. כלומר, כאשר הוא בגדר של "חכם" מפני שיודע ענין מסוים – עליו לשנות וללמוד זאת לאחרים.

וממשיך בברייתא – "שנו חכמים בלשון המשנה": החכם יכול לחשוב שמספיק בכך שיאמר לתלמידים פעם אחת, וילך לו מבלי לדעת אם הדברים נקלטו אצל התלמידים אם לאו. ועל זה באה ההוראה ד"שנו חכמים בלשון המשנה" – שתפקידם של ה"חכמים" להשתדל שהדברים יהיו מובנים לתלמידים, שלכן צריכים לומר להם "בלשון המשנה", "דבר קצר וכולל ענינים רבים כו"^[3].

ובלשון אדמו"ר הזקן בהלכות תלמוד תורה^[4]: "שונה וחוזר הדבר כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה בטעמה היטב, שנאמר^[5] ולמדה את בני ישראל שימה בפהם, ואומר^[6] ואלה המשפטים אשר תשים לפנים וכו'".

וענין זה קשור גם עם לימוד ספר הרמב"ם:

חיבורו של הרמב"ם – "משנה תורה" – נכתב בלשון המשנה^[7], כמו שכתב הרמב"ם בהקדמתו לספרו: "ראיתי לחבר דברים המתבררים מכל אלו החיבורים בענין האסור והמותר הטמא והטהור עם שאר דיני התורה, כולם בלשון ברורה ודרך קצרה .. בלא קושיא ולא פירוק .. עד שיהיו כל הדינים גלויין לקטן ולגדול".

...וענין זה מודגש גם בשיעור היומי דלימוד הרמב"ם בסדר תפלות כל השנה – שהתחלת לימוד התורה בכל יום ויום הוא בענינים של הלכות פסוקות: המשנה ד"אלו דברים שאין להם שיעור כו'", וכיוצא בזה. ועל דרך זה נוהגים ללמוד את הברייתא דפיטום הקטורת, פרק איזהו מקומן של זבחים, ברייתא דרבי ישמעל, עד לענין ד"כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא"^[8] – המעלה דהלכות פסוקות דוקא, כמבואר בארוכה באגרת הקודש^[9].

וזוהי ההוראה למלמדים, ובעיקר לאלו שצריכים לבחור מלמדים – שיש לבחור מלמדים כאלו שילמדו "בלשון ברורה ודרך קצרה". לכל לראש יש ללמוד עם תלמידים פשוטם של דברים, פשיטא – שלא להרגיל את התלמידים בריבוי פלפולים ושקלא וטריא באופן ד"שפאלטן אַ האָר" או "צוזאַמען בינדן אַ וואַנט מיט אַ וואַנט" וכיוצא בזה, היפך פשוטם של דברים.

ב"חזר" היו מספרים אודות "ראש ישיבה" גדול שדרכו היתה לפלפל בדברי הרמב"ם, ולבאר כל דבר בכמה וכמה אופנים, באופן של "עוקר הרים" ... וכאשר הגיע לבית דין של מעלה, וסיפר אודות פעולותיו בעולם הזה, שתירץ את דברי הרמב"ם – שרבים התקשו להבינם – בכמה וכמה תירוצים וביאורים, עשר פירושים כל ענין – שאלו אותו: מנין יודע אתה שהפירושים שלך נכונים, השיב, שיקראו את הרמב"ם עצמו וישאלו אותו! ... מכיון שהיה גדול בתורה – היו צריכים להתחשב בו, ולכן שלחו לקרוא את הרמב"ם. כאשר הגיע הרמב"ם – פנה אליו ראש הישיבה הנזכר לעיל והרצה בפניו את חידושיו וביאוריו בכמה מקומות שבהם התקשו רבים בהבנת דבריו. ועל זה השיב הרמב"ם שכוונתו היתה .. בפשטות! נענה ראש הישיבה הנזכר לעיל ואמר לרמב"ם: אם כוונתך היא בפשטות – אם כן, מאי קא משמע לך ? ! ...

כאשר לומדים עם תלמידים – הנה לכל לראש צריכים להשתדל שיהיה להם "ראש ישר"! מובן וגם פשוט שאין הכוונה לשלול חס ושלום את התפתחות שכלו של התלמיד באופן של שקלא וטריא, סברא לכאן וסברא לכאן, אבל כל זה צריך להיות לאחרי שמרגילים אותו לחשוב באופן ישר, על ידי זה שלכל לראש לומדים עמו פשוטם של דברים, "בלשון ברורה ודרך קצרה".

אמנם, עדיין יכול ה"חכם" לטעון: בשלמא בנוגע לעולם הבא – נו, אבל בעולם הזה – עליו לנצל את הכחות שניתנו לו, ואם ילמד את ה"פשט" בלבד, ללא ריבוי פלפולים בסברות עקומות ... הרי לא "חידש" מאומה. ובמה יתבטא, איפוא, ה"קב שלו"? !

הנה על זה ממשיכה הברייתא – "ברוך שבחר בהם ובמשנתם":
בחירת הקב"ה בחכמים שנמצאים בעולם הזה היא – "בהם ובמשנתם". כלומר, שעיקר מעלתם היא – מפני שהם לומדים בדרך המשנה, "בלשון ברורה ודרך קצרה".

קטע משיחת ש"פ נשא ב' סיון, בלתי מוגה
תו"מ ה'תשד"מ ח"ג ע' 1871.

^[1] פ"א ה"ח – מרמב"ם שם ה"ב.

^[2] ואתחנן ו, ז.

^[3] הקדמת הרמב"ם לפיה"מ ד"ה אחרי כן ראה להסתפק.

^[4] בסופן – מרמב"ם שם ד, ד.

^[5] וילך לא, יט.

^[6] ר"פ משפטים.

^[7] הקדמת הרמב"ם לסהמ"צ.

^[8] נדה בסופה, וש"נ.

^[9] סכ"ט.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה